

LOMSKÁ RADNICE

NOVINY MĚSTA LOM ■ ROČNÍK V. ■ ČÍSLO 9 ■ LISTOPAD 2015 ■ MĚSÍČNÍK ■ ZDARMA

MĚSTO LOM

POZVÁNKA

69 let od důlní katastrofy na Dole Kohinoor I / 1946 - 2015 /

VZPOMÍNKOVÝ AKT 14.11.2015

VZPOMÍNKOVÝ AKT PROBĚHNE V 15:30 HODIN
NA MĚSTSKÉM HRBITOVĚ V LOMU
U POMNÍKU OBĚTÍ DŮLNÍ KATASTROFY
NA DOLE KOHINOOR I / 14.11.1946 /

POŘÁDÁ MĚSTO LOM
SPOLEK SEVEROČESKÝCH HAVIŘŮ
A UHELNÉ SPOLEČNOSTI

**Město Lom
vás zve**

29.11.2015

**na slavnostní
ROZSVÍČENÍ
VÁNOČNÍHO STROMU**

v 16:30 hod. na náměstí Republiky

** Zahájení akce starostkou města*
*Rozsvícení stromku * Vystoupení dětí ze ZŠ Lom*
*Společné vypuštění balónek s přáníčky Ježíškovi**

AUTOBUSOVÁ DOPRAVA – autobus č.13

z Loučně do Lomu	z Lomu do Loučně
Loučná, konečná..... 15:49hod.	Lom, náměstí 18:05 hod.
Loučná..... 15:50 hod.	
Lom, H.Lom..... 15:51hod.	

MĚSTO LOM

5.12.2015

**Kulturní dům Lom
od 16:00 hodin**

MIKULÁŠSKÁ nadílka

Zábavný program s Divadélkem Uličník

VSTUPNÉ : děti zdarma dospělí 30,-Kč

NA VAŠI ÚČAST SE TĚŠÍ MIKULÁŠ, ANDĚL A ČERT.

Balíčky pro děti přijímáme na začátku akce.

Rekonstrukce vodovodního řadu dokončena

Město Lom v letošním roce dokončilo rekonstrukci vodovodního řadu v ulici Březová v Lomu a tím zachránilo 17 vlastníků rodinných domů od odpojení jejich nemovitostí od rozvodů pitné vody.

Ve 21. století si nikdo z nás nedovede představit, že jeho byt či dům nebude napojený na vodovodní řad, že bude nucen vyjít ven a brát vodu ze studny či přistavené cisterny. Nejsme ochotni připustit, že v naší kuchyni nebo koupelně nepoteče po otočení kohoutkem voda. Tato situace však hrozila v našem městě 17 vlastníkům rodinných domů. Tito lidé se ne svou vinou dostali do obrovských potíží. Napojili své nemovitosti na vodovodní řad, který podle sdělení společnosti Severočeská vodárenská a.s. nebyl způsobilý provozování.

Stavba vodovodního řadu byla vystavěná jejím investorem tak, že společnost Severočeská vodárenská a.s. jí shledala nezpůsobilou provozování a odmítla ji převzít do majetku. Opakovaně docházelo mezi investorem stavby, jejím budoucím provozovatelem, stavebním úřadem a městem k jednáním, ve kterých se všichni účastníci

snažili dojít ke vzájemné shodě a dohodnout pravidla pro předání stavby jejímu oprávněnému provozovateli – společnosti Severočeské vodovody a kanalizace. Bohužel marně. Koncem roku 2014 bylo město Lom upozorněno,

že vlastníci rodinných domů v ulici Březová budou počínaje rokem 2015 bez pitné vody. Představitelé města Lomu okamžitě přistoupili ke složitým a náročným jednáním mezi investorem vodovodního řadu, společností SVS a.s. a společností SČVK a.s. Výsledkem jednání bylo převzetí závazků městem. Město Lom řešilo hlavně otázku jak pomoci lomským občanům žijícím v této části města. Po dohodě se společností SVS a.s. bylo přistoupeno k nejjednoduššímu řešení problému. Město převzalo stavbu vodovodu a s ní nemalé investiční závazky. V roce 2015 přistoupilo k rekonstrukci řadu. Potrubí bylo uloženo hlouběji tak, aby nehrozilo jeho promrznutí. Došlo k provedení řádného obsypu potrubí vzhledem k nebezpečí jeho proražení a úniku vody. V současné době je vodovod v ulici Březová v řádném stavu a schopný provozování. Vlastníci domů si mohou oddechnout, voda v jejich domovech poteče. Po celé smutné záležitosti a po stovkách hodin jednání zbyla jen proříznutá komunikace a otázka, proč muselo k této záležitosti dojít.

Město přivítalo nové občánky

Starostka města Kateřina Schwarzová, spolu s členkou rady města Martinou Šípovou přivítaly dne 13. 10. 2015 spolu s dětmi z mateřské školy v obřadní síni MěÚ nové lomské občánky – Johanu Mentlikovou, Lindu Šourkovou, Kryštofa Arazima, Kristýnu Šťastnou, Tomáše Palkosku a Andreu Richterovou.

Přejeme našim novým občánkům mnoho pohody a šťastné vykročení do života.

Nadace ČEZ Stromy – výsadba stromů na městském hřbitově Lom

Chtěla bych vás s velkou radostí informovat, že se městu podařilo získat finanční dotaci na výsadbu stromů na našem městském hřbitově v Lomu. Finanční dotaci nám poskytla Nadace ČEZ v grantovém řízení Stromy a já jim chci touto cestou poděkovat a zároveň pozvat na výsadbu stromů 18. 11. 2015.

Díky těmto financím budeme konečně schopni nově vysadit a také doplnit stromy, které nám scházejí v aleji na městském hřbitově. Samotnou výsadbu budou mít na starosti Městské technické služby Lom spolu s následnou péčí. Bude se jednat převážně o zadní část hřbitova, kde zatím stromy scházejí.

Milí spoluobčané, srdečně jste všichni zváni na slavnostní výsadbu, která se uskuteční dne 18. 11. 2015 v 10:00 hodin na lomském hřbitově.

Kateřina Schwarzová

Informace občanům

Městský úřad Litvínov upozorňuje občany, kterým končí platnost občanského průkazu v roce 2015 nebo v lednu 2016, aby si o nový doklad požádali co nejdříve (vydání nového dokladu trvá do 30 dnů).

V době od 15. 12. 2015 dojde k realizaci odstávky systému na vyhotovení občanských průkazů a cestovních dokladů po celé České republice, tzn. že v termínu od 15. 12. 2015 do 31. 12. 2015 nelze

- podat žádost o nový občanský průkaz se strojově čitelnými údaji nebo občanský průkaz se strojově čitelnými údaji a s kontaktním elektronickým čipem ani jej převzít. V této době může občan požádat o vydání občanského průkazu bez strojově čitelných údajů s dobou platnosti 1 měsíc.
- podat žádost o vydání cestovního pasu se strojově čitelnými údaji a s nosičem dat s biometrickými údaji ani jej převzít. V době odstávky bude aktivní pouze výroba rychlopasů. Pro dítě do 15 let za 1 000 Kč s časovou platností 6 měsíců a pro občana nad 15 let věku za 1 500 Kč s platností 6 měsíců.

Doporučujeme občanům, kterým končí platnost uvedených dokladů požádat o ně nejpozději v polovině listopadu 2015.

V Lomu se pořád něco děje...

Odvodnění ulice Komenského

V posledních letech se stále více opakují náhlé a velmi vydatné přívalové srážky, které následně zaplavují zahrady a sklepy domů. Jindy dostatečná dešťová kanalizace a přírodní vsakování nestačí. Tak je tomu i v ulici Komenského v Lomu. Naše město se nachází ve svahu Krušných hor a ulice Komenského je ve městě situována jako poslední. Občané žijící v této části města opakovaně poukazují na škody způsobené silným deštěm. V nedávné době se z popudu města vybudoval za účelem odvedení dešťové vody od dvorů a zahrad domů zvýšený obrubník místní komunikace. Dešťová voda tak může stékat lépe do dešťové kana-

lizace a do parku, kde se volně vsakuje. Bohužel, žlab vedoucí z ulice Československé armády dešťovou vodu nepobírá a ta se následně shromažďuje na zahradách domů po levé straně ulice.

Na tento stav bylo město Lom upozorněno po posledních silných deštích. Snímky z místa lokální záplavy byly natolik alarmující, že se představitelé města rozhodli okamžitě konat. V ulici Komenského tak vzniklo nové odvodnění, které bude odvádět dešťovou vodu do Lomského potoka. Věříme, že i tato dolní část našeho města bude ušetřena od škod vzniklých lokálními záplavami a obyvatelům ubudou starosti spojené se špatným počasím.

Oprava havarijního stavu opěrné zdi v ulici Libkovická

Občany města Lomu žijící v panelových domech v ulici Libkovická potrápila uvolněná opěrná zeď, která drží svah nad jejich domy. Panelové domy v ulici Libkovická byly vystavěny jako náhrada za demolice v obci Libkovic v roce 1988. Obec Libkovic ustoupila jako jedna z posledních těžbě hnědého uhlí v našem regionu.

Panelové domy jsou zasazeny do svahu Krušných hor, a proto zde vznikly terasy a opěrné zdi. Deště a přívalové srážky v průběhu let uvolnily zeminu ze svahu nad domy, opěrná zeď následně nápor zeminy nevydržela a provalila se.

Na posledním jednání Zastupitelstva města Lomu občané žijící v panelových domech u čísla popisného 183 a 184 v ulici Libkovická upozornili na zhoršující se stav opěrné zdi. Požádali město o pomoc při řešení problému s odváděním dešťových srážek z lesního svahu u jejich domovů.

Město okamžitě po zjištění havarijního stavu opěrné zdi přistoupilo k její opravě. Došlo ke komplexnímu řešení odvodnění území a opravě porušené zdi. Celá oblast dostala nový vzhled a občané této části města mají opět cestou a bezpečnou cestu domů.

Lomští senioři

Jak lomští senioři trávili léto a časný podzim? Jak jinak, než aktivně...

Lomští členové klubu seniorů ani v létě a o časném podzimu nezaháleli. V hojném počtu se po oba letní měsíce a dále v září a počátkem října sešli u restaurace Sokolovna k opékání špekáčků a vzájemnému pobesedování. Tyto akce se všem velmi líbily a zase je rádi budeme opakovat. Nezaháleli ani naše tanečnice „Holky seniorky“, které pilně nacvičovaly svá taneční vystoupení, kterými se potom předvedly na veřejném vystoupení u příležitosti oslav Dne seniorů, které proběhlo v Mostě, 3. října za

velkých a kladných ohlasů veřejnosti. V této souvislosti patří také velké poděkování našemu členovi panu Hoffmannovi, který zajišťoval ozvučení a hudbu.

V této souvislosti bychom také chtěli poděkovat paní starostce Kateřině Schwarzové a radní Martině Šípkové, že si udělaly čas a přišly nás navštívit 17. září do sálu kulturního domu na naši oslavu Dne seniorů. Děkujeme také za dárky, které jsme od nich obdrželi a které všechny naše členy velmi potěšily, a také za volné vstupenky na

oslav Dne horníků, které proběhly 11. září na Hipodromu. náš dík také patří našim dětem z mateřské školy, které nám přišly na náš svátek zazpívat.

Závěrem bychom chtěli vzpomenout památku naší dlouholeté členky a pracovnice výboru Klubu seniorů č. 1 Lom, paní Vlasty Mužíkové, která nás navždy opustila dne 10. října. Děkujeme tímto za její dlouholetou práci pro klub a její památku uctíme tichou vzpomínkou.

*Za Klub seniorů Lom č. 1
Marie Pauchlá*

Ze života Klubů seniorů

Svátek seniorů se slavil i ve statutárním městě Mostu, a to dne 3. 10. 2015 na 1. náměstí. Bohatý program pro sebe mimo jiné připravili sami senioři, např. Klub seniorů z Loun vystoupil s recitací, Jirkovské seniorky s pěveckým vystoupením, Seniorky z Roudnice se svojí country kapelou a také naše „holky seniorky“ z Klubu seniorů Lom se svým tanečním vystoupením. Celým pořadem provázel moderátor Tomáš Ondrášek. Vystoupení našich členek můžete zhodnotit na přiložené fotografii.

Dovolujeme si touto cestou poděkovat za kvalitní reprezentaci nejen Klubu seniorů Lom, ale především městu Lomu.

Oslava jubilantů, která svým způsobem byla spojena i s oslavou Dne seniorů se konala 7. 10. 2015 v sále restaurace Nový výčep v Lom. Tuto zábavu pro sebe připravil Klub seniorů Loučná. Jubilantů, tedy těch co oslavili v průběhu roku 2015 kulaté či půlkulaté bylo 16. Pozvání na tuto oslavu přijala starostka města Kateřina Schwarzová, která za vedení města přinesla malý dárek jubilantům, ale i všem členům ke Dni seniorů. Tento den byl po delší době hodně deštivý, jak se říká „psa by ven člověk nevyhnal“, ale zde v teple sálu nechyběla dobrá nálada, úsměv na rtech a samozřejmě zábava.

Fotografie z této akce si můžete prohlédnout na webových stránkách města na této adrese <http://www.mesto-lom.cz/fotografie-z-akci/>.

Týden knihoven proběhl v lomské knihovně

Ve dnech 5. až 9. 10. 2015 proběhla v lomské knihovně celonárodní akce „Týden knihoven“. Pozvaly jsme, prostřednictvím vývěskových tabulí v našem městě a informací v Lomské radnici, všechny zájemce o knihy a četbu. Dále jsme nabídly amnestii pro zapomnětlíky, kteří měli knihy půjčené „přesčas“, registraci zdarma pro přihlášené v tomto týdnu, burzu knih, se-

známení s knihovnou pro děti z MŠ a ZŠ Lom. S potěšením konstatujeme, že tato akce se nám prodloužila o dalších 14 dní, kdy knihovnu navštívilo několik tříd z nižšího stupně ZŠ Lom (celkem přes 100 dětí). Každou akci jsme zakončily různými kvízy, soutěžemi a hádankami a odměnou byla vždy nějaká sladkost.

Vaše knihovnice

<http://www.mesto-lom.cz>

MĚSTO LOM

vyhlašuje soutěž
pro děti a rodiče

"O nejhezčí OKNO s vánoční výzdobou."

soutěž bude probíhat od 15. - 21.12.2015

Přihlášky si můžete vyzvednout v Mě knihovně v Lomu i Loučné a tamtéž po vyplnění odevzdat do **14.12.2015**. Vítěz se může těšit na věcnou odměnu.

Informace na tel. : 476 769 874, e-mail: knihovna@mesto-lom.cz

Základní škola a Mateřská škola Lom ■ Základní škola a Mateřská škola Lom

„Dráčci“ na návštěvě Městské knihovny Lom v rámci Mezinárodního dne knihoven

Ve čtvrtek 8. října 2015 děti z předškolní třídy „Dráčků“ MŠ Lom navštívily Městskou knihovnu, kde byl pro ně připraven zajímavý a poučný program. Děti se seznámily

s významem knihovny, poučily se, jakým způsobem se knihy půjčují a co je k tomu potřeba. Směly si vypůjčit a prohlédnout celou řadu knížek dle vlastního výběru, s paní knihov-

nicí se učily s knihou správně zacházet, pověděly si o nejznámějších pohádkových postavách a zasoutěžily si o sladké odměny. Děkujeme za zábavné a zajímavé dopoledne!

Kouzelník se zvířátky u „Dráčků“ a „Čiperek“ v MŠ Lom

V uplynulém týdnu navštívil naši Mateřskou školu Lom kouzelník, který nejen že nám předvedl řadu opravdu impozantních kouzel a mistrných triků, ale přivezl s sebou dokonce zvířátka, z nichž některá si děti směly pohladit, nebo dokonce pochovat, o jiných nám zase pověděl spoustu zajímavých a poučných informací.

Děti se seznámily se sovou pálenou, stehlíkem, kanárkem, mládětem papouška Ary, kalousem ušatým, vzácným rarohem velkým a králíčkem. Všechna zvířátka s panem kouzelníkem samy přinášely do třídy a aktivně se zapojily do poutavé exhibice. Dozvěděly se kde zvířátka žijí, čím se živí a v kterou denní dobu jsou aktivní. Poslechly si, proč dravci musí mít v místnosti na hlavě čepičku, poznaly kanárčí zpěv a králíčka směly hladit i pomazlit. Ty nejdůležitější si na ruku nechaly posadit velkého modrého papouška Ara, který byl skoro stejně velký jako ony samy.

Nad kouzly, při nichž se před našimi zraky ztrácely předměty a objevovaly se na úplně jiných vzdálených místech, zůstával rozum stát. Některé předměty se množily, jiných ubývalo. Atmosféru ve třídě během vystoupení rozehrály emoce, které děti velmi spontánně projevíly.

Dopoledne s kouzelníkem se nám vydařilo, děkujeme za zprostředkování neobvyklého a velmi povedeného vystoupení!

Blahopřejeme

V měsíci listopadu slaví svá významná životní jubilea tito občané našeho města:

Kaloušová Eva
Plechátá Miloslava
Šír Karel
Hruška František
Chrtěk Jindřich
Hruška Pavel
Šmíd Jaroslav

Vedení města přeje našim jubilantům mnoho pohody, zdraví, štěstí a životního optimismu.

Obecně závazné vyhlášky města si jsou rovny s právními předpisy. Nepodceňujte je!

Vážení čtenáři, jako další právní předpis města vám představujeme Obecně závaznou vyhlášku č. 2/2012, kterou se stanoví systém komunitního kompostování a způsob využití zeleného kompostu k údržbě a obnově veřejné zeleně na území města Lom. I když vegetační doba již pomalu končí, přece jen je v tomto období stále velké množství zeleného odpadu, ať už je to spadané listí nebo další zelené zbytky z vašich zahrad. Svoz zeleného odpadu se dle vyhlášky stanovuje od 1. dubna do

30. listopadu, přičemž svozový den je stanoven na pondělí. V praxi to znamená, že byste nejdříve v neděli měli pytle se zeleným odpadem uložit na svozová místa. Jak jsme si všimli, pytle jsou ovšem na svozová místa odkládána během celého týdne, což nepřispívá k hezkému vzhledu našeho města a dále jsou naši pracovníci nuceni odvázet pytle se zeleným odpadem i mimo určený harmonogram, což

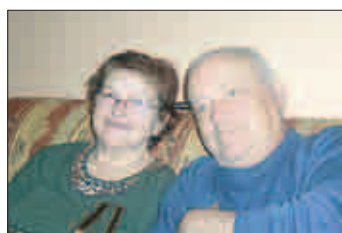
je odvádí od jejich další práce. To, jak je současný harmonogram odvozu zeleného odpadu nastaven není samozřejmě dogma, pokud se vám hodí jiné dny, nebo více dnů v týdnu, navrhněte nám to prosím a harmonogram svozu zeleného odpadu bude upraven aby vyhovoval požadavkům našich občanů. Děkujeme za spolupráci.

Kateřina Schwarzová
starostka

Vzpomínáme

Čas plyne, ale vzpomínky zůstávají. Dne 4. 11. 2015 vzpomeneme 2. výročí úmrtí pana **Josefa Chudobý** a 7. 11. 2015 vzpomeneme nedožitých 49 let. Stále vzpomíná zarmoucená rodina.

Kdo poznal Tě, ten měl Tě rád. Uměl si pomoci, potěšit i rozesmát. Takový lidé by neměli umírat. Dne 6. listopadu jsou to již čtyři smutné roky, kdy nás navždy opustil náš milovaný dědeček **Vladimír Efler** z Loučné a čtyři a půl roku, co nám navždy odešla i naše milovaná babička **Eva Eflerová** z Loučné. S láskou vzpomíná celá rodina a blízcí příbuzní.

Tipy na volný čas od 15. 11. do 15. 12. 2015

- 16. 11. koncert Klavírní skvosty L. Van Beethovena – Divadlo Most, od 19.00 hod.
- 18. 11. Zábavný pořad s Naďou Konvalinkovou – Citadela Litvínov, od 18.00 hod.
- 20. 11. SPIRAMENTO s AFTER PÁRTY s B.A.R. – Citadela Litvínov, od 19.30 hod.
- 21. 11. dětské divadlo Kocour v botách – Docela velké divadlo Litvínov, od 16.00 hod.
- 21. 11. Exkurze po divadle – Docela velké divadlo Litvínov, od 18.00 hod.
- 22. 11. koncert 4TET – Divadlo Most, od 19.00 hod.
- 27. 11. Podkrušnohorská liga zábavy – Citadela Litvínov, od 15.30 hod.
- 27. 11. Návštěvní den u M. Šimka – Docela velké divadlo Litvínov, od 19.00 hod.
- 27.–29. 11. Vepřové hody – Selský dvůr Braňany
- 28. 11. Vánoce v kostele – fara Mariánské Radčice
- 28. 11. dětské divadlo Mrazík – Docela velké divadlo Litvínov, od 19.00 hod.
- 29. 11. Adventní prohlídky zámku – Červený hrádek Jirkov
- 29. 11. Rozsvěcení vánočního stromu – Lom, nám. Republiky, od 16.30 hod.
- 01. 12. Vánoční koncert Václava Neckáře a skupiny Bacily – Divadlo Most, od 19.00 hod.
- 03. 12. SCREAMERS – Vánoční speciál – Citadela Litvínov, od 19.00 hod.
- 05. 12. Mikulášská nadílka – Lom, kulturní dům, od 16.00 hod.
- 08. 12. Filmový záznam opery AIDA – Citadela Litvínov, od 18.00 hod.
- 09. 12. Partička na vzduchu – Citadela Litvínov, od 20.00 hod.
- 12.–13. 12. Vánoční tradice – ITC Osek
- do 13. 12. výstava Cesty do pravěku – Oblastní muzeum Most
- 14.–18. 12. Soutěž o nejhezčí vánoční výzdobu okna
- do 23. 12. Vánoční půda dětem – Městská galerie Litvínov
- do 31. 12. výstava Smrti to nekončí – Oblastní muzeum Most
- do 31. 12. výstava Minerály Mostecké pánve – Oblastní muzeum Most

MĚSTO LOM

Obecně závazná vyhláška č. 2/2012,

kteřou se stanoví systém komunitního kompostování¹ a způsob využití zeleného kompostu k údržbě a obnově veřejné zeleně na území města Lom.

Zastupitelstvo města Lom se rozhodlo na svém zasedání dne 23. 4. 2012 usnesením č. 393/10 vydat v souladu s § 10a odst. 2 zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o odpadech“), a v souladu s § 10 písm. d) a § 84 odst. 2 písm. h) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení, ve znění pozdějších předpisů, tato obecní závazná vyhláška (dále jen „vyhláška“)).

Čl. 1

Sběr a shromažďování rostlinných zbytků

Rostlinné zbytky z údržby zeleně a zahrád na území města v období od 1. dubna do 30. listopadu každého roku lze

a) odkládat do pytlů na označená stanoviště v jednotlivých částech města, a to pouze nejpozději každou neděli po 18. hodině a v pondělí pak jen do doby jejich svozu v tento den;

b) po dohodě s mistrem údržby zeleně předávat větší množství v komunitní kompostárně Lom, ul. Kelnínské (p.p.č. 780/16; st.p.č. 1241; p.p.č. 780/15; vjezd v k.ú. Lom u Mostu).

Čl. 2

Způsob využití zeleného kompostu

Město využívá zelený kompost² k údržbě a obnově veřejné zeleně³ ve městě.

Čl. 3

Účinnost

Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem 1. 6. 2012.

Pavel Burák
místostarosta

Bc. Kateřina Schwarzová
starostka

Vyvěšeno na úřední desce dne: 14.5.2012
Sejmuto z úřední desky dne: 31.5.2012

¹ § 10a odst. 1 písm. a) zákona o odpadech („systém sběru a shromažďování rostlinných zbytků z údržby zeleně a zahrád na území obce, jejich úprava a následné zpracování na zelený kompost“).
² § 10a odst. 1 písm. b) zákona o odpadech („soubor vzniklý kompostováním rostlinných zbytků“).
³ § 10a odst. 1 písm. c) zákona o odpadech („parky, lesoparky, sportoviště, dětská hřiště a veřejné přístřešky (nejen plochy v intravilánu obce)“).

Co možná nevíte

Český rok od jara do zimy – 9.

Milí čtenáři, setkáváme se opět na stránkách Lomské radnice, abychom si přiblížili různé zajímavosti z naší doby a historie. Pojd'me si letošní rok přiblížit život a zvyky našich předků, které určoval rytmus přírody a charakter jejich dnů všedních i svátečních se odvíjel od jednotlivých ročních období. Závislost na přírodě se odrazila v jejich vztahu k zemi, vodě a slunci a projevila se v celém komplexu výročních obřadů a zvyků. Ať vám Český rok od jara do zimy přinese mnoho zábavy a poučení.

Listopad ve znamení Dušiček a Svatého Martina

Listopad patří mezi nejoblaženější měsíce, patří k němu silné větry a mnohdy i první sněhová nadílka. Je to měsíc padajícího listí, kdy se příroda již ukládá k zimnímu spánku. Pro naše předky to byl čas vzpomínek na předky, čas přástek a posledních svatomartinských veselice před příchodem očekávání Adventu.

Počátek měsíce je charakteristický **Svátkem všech svatých a Památkou zesnulých**. Oba svátky vycházejí z křesťanské víry v posmrtný život. Původně se slavily každý zvlášť, časem se tyto dva svátky začaly vnímat

s spojitě a pojmenování **Dušičky** také oba zahrnuje. V kostelech se ten den konají zádušní mše a věřící se za mrtvé modlí, neboť podle křesťanské víry duše zemřelých se v očistci očisťují z hříchů pozemského života. Jejich utrpení pak lze modlitbami, zádušní mší a konáním milosrdných skutků zmírnit. Svátek zemřelých ctí nejen věřící. V chrámech a koncertních sálích zní rekviem, davy lidí navštěvují hroby svých blízkých. Málokdo opomene na hřbitově zapálit svíčku a tak tisíce plamínků na chvíli prosvětlí ponorost dušičkového podzimu.

Dušičky mají svůj původ již v keltských oslavách Samainu, kterým se uzavíralo teplé období, byl to také den zemřelých, kterým se přinášely oběti, někdy i živé. Kelové věřili, že v tento den je na dvanáct hodin zrušena hranice mezi světem živých a říší mrtvých. V ten čas se lidé mohli setkat nejen se svými mrtvými předky, ale i s duchy a démony, kteří vycházeli ze svých podzemních sídel, aby svým dechem umrtvili přírodu. Podle lidových tradic se k pocet mrtvých nechávala v noci z 1. na 2. listopadu na noc hořet v okně svíce či lampa a na stole zůstávala pro zemřelé předky „dušičková večeře“, v které nesmělo chybět studené mléko, protože mohlo zmírnit utrpení nebohých duší. Patřilo také ke zvyku dávat do lampy místo oleje máslo či sádlo, to zase mělo duším posloužit k potírání spálenin, k nimž přišly v očistci. Na Dušičky se peklo slané či sladké pečivo v podobě bochánků, věnečků, zkřížených tyčinek – tkzv. „božích kostí“ a bylo určeno hlavně pro děti a žebráky. V tradiční společnosti přijímal člověk přirozenou smrt smířeně, s vírou či nadějí na jiný způsob svého bytí. Připravoval se na ni duchovně i prakticky a také se staral o pokojný odchod z pozemského života. O úmrtí v rodině se dávalo osobně vědět příbuzným a zemřel-

li hospodář, tak i zvířatům, včelám a stromům. Ostatním lidem oznamovali úmrtí hlas umíráčku. Lidé považovali svůj život za předem vyměřený, byl pro ně hořící svící, která jednoho dne prostě zhasne. A snad se jim takto odcházelo ze života snadněji.

Nejznámějším listopadovým svátkem se stal svátek **sv. Martina**, který v hospodářském roce platil za začátek zimy, vždyť podle lidové pranostiky „Svatý Martin přijede na bílém koni“. Oznamoval tak častou první sněhovou nadílku. Svatý Martin je nejčastěji vyobrazen jako římský voják na koni, kterým skutečně byl. Legenda vypravuje, že ho jednou za chladného večera, když se vracel s ostatními vojáky do tábora, požádal na cestě žebrák o almužnu. Martin však u sebe neměl nic, čím by ho obdaroval a tak mečem rozsekl svůj plášť a polovinu dal zkřehlému ubožákovi, aby se zahřál. V noci se mu pak ve snu zjevil Kristus, zahalený do půlky jeho pláště. Pro Martina to byl zážitek natolik silný, že opustil vojenskou službu, přijal křest a začal žít v ústraní. Ve Francii založil klášter, zřejmě nejstarší v západní Evropě a stal se biskupem. Je patronem vojáků dragonů a husarů a také je ochráncem koní.

Martinský svátek, považovaný za předěl teplého a studeného období, byl i významným dnem pro správu obce. Konaly se valné hromady, byli vypláceni obecní zaměstnanci, odváděly se dávky vrchnosti, leccde se konaly výroční martinské trhy a v řadě míst se drželo posvícení, které se neobešlo bez martinské husí pečinky a chodilo se na martinskou koledu. Pomalu se přibližoval Advent a s ním přišly dny vážnější, střídmejší, postní. Ale ještě byl čas užít jídla, pití, tancování i taškaric. A jaké je jeho spojení s husí pečinkou? Podle jedné úsměvné legendy se traduje, že když se Martin dozvěděl, že se má stát biskupem, velmi se tomu bránil a schoval se do husího chlívků. Husy jej ovšem prozradily hlasitým kejháním. A za to prý musí o jeho svátku na pekár.

Pečená martinská husa je u nás starou tradicí, již od 15. století. Její původ je zcela praktický – na podzim se drůbež, která nebyla vhodná k chovu z hejna vyřazovala, aby se nemusela celou zimu krmit. Dnes se objevuje husí pečinka na stole při různých příležitostech během celého roku, ale ta „martinská“ si svou tradici uchovala dodnes.

A tak si i vy, milí čtenáři přijemně dlouhé listopadové večery společným posezením s rodinou a přáteli, jako to dělali i naši předkové o přástkách, o svátku svatého Martina si dopřejte pro zachování tradice do zlatova vypečenou husičku a hlavně vzpomeňte na všechny dobré a blízké lidi, kteří už nejsou mezi námi. Vždyť podle starého přísloví „**kdo se narodil, dlužen je smrti**“.

Mohlo by vás zajímat

Krušnohorské pověsti

Krušné hory, jejich krajina i historie jako by byla stvořena k nepřehlednému množství pověstí. Spoře osídlené neprostopné hvozdy, zrádné bažiny a rašeliniště s temnými potoky a tůněmi, bizarní skalní útvary, opuštěné šachty a zříceniny hradů – to vše spolu s tvrdými životními podmínkami obyvatel určovalo charakter krušnohorských pověstí.

Příběhy jsou obvykle strašidelné, ale někdy také humorné a poetické. Vždyť i uznávaný letopisec Krušných hor, luteránský kněz Christian Lehmann (1611–1688) před více jak tři sta lety napsal: „*Co mám říci o dalekých, surových a nejistých lesích, hlubokých údolích, strašlivých statcích, ohradách na návrších, příšerných a hrozných stezkách, na nichž mají svá rejdiště a kde straší zlí duchové a ďábelské masky v podobách hadů a velkých červů, medvědů a vlků, u každého budících hrůzu a strach?*“ Nejen tyto zápisky, ale každý řádek v barokních kronikách zapadlých horských far dýchá specifickou atmosférou, která byla tehdy vlastní snad jen Krušným horám. Pouze v takovém ovzduší mohly vyrůstat pověsti o démonických obyvatelích podzemních slují a děsivých zjevení duchů obývajících lesy a černá jezírka na hřebenech Krušných hor.

Díky dřívější těžbě rud jsou Krušné hory protkány řadou podzemních štol a slují, kde žijí **perkmoni** – **malí démoni, d'áblici z šachet**. Jak věřili tehdejší horníci, perkmoni někdy hlučně upozorňovali na nové žíly zlata a stříbra, ale vždy prozrazovali tím, jak se chovali, svůj temný a ďábelský původ. Známa je pověst o jednom takovém skřítkovi, který na sebe vzal podobu koně, zabil 12 horníků a zcela zničil celou šachtu. Přesto byly perkmoni mezi horníky oblíbeni, protože v nich viděli malé „horničky“. Perkmoni měli podobu malých stařečků s dlouhými vousy, oblečení byli stejně jako rudní havíři, nosili svítilny, kladiva a ostatní výzbroj. Víra v perkmony přetrvávala až do konce 20. století.

Dalšími oblíbenými bytostmi byli malí ochránci domovů, **domáci skřítki** – **hospodáři**, kteří střežili staré

domy. Měli podobu šotka – chlapce s pazourky na rukou a nohou, ale také hada nebo žáby. Takovým žábám a hadům, kteří obývali staré sklepy se neubližovalo, protože se věřilo, že přinášejí domům štěstí a že jej ochraňují. Z hadů byla uctívána hlavně užovka obojková, která díky žlutým pŕlměsíčkům za hlavou připomínala hada se zlatou korunkou. Nejznámější do-

Marybyla

máci skřítek se jmenoval **Schackagel** – maličkatý domácí duch, vyhlížející jako dítě a oblečený pouze do košilky. Obýval jen domy, kde se žilo v klidu a zbožně. Když se v domě objevili rozmíšky, navždy zmizel. Obzvlášť měl rád malé děti, se kterými se zdržoval a bavil je. Nesnášel ale, když si ho někdo dobíral a mstil se za to třeba tak, že odvažoval krávy se stájích, rozhazoval pro ně připravené krmení nebo zacuchal spícím dětem vlasy. Pokud byl ale ctěn, rodinám pomáhal. Traduje se, že se kdysi v Jáchymově ztratilo malé dítě, které bylo po několika dnech nalezeno veselé a šťastné v seníku ve společnosti Schrackagela, který mu po celý čas zajišťoval jídlo a také jej zahříval a staral se o ně. Před očima dospělých ale zmizel a nikdy se víc neukázal. Schrackagel nebo také Jüdel v sobě nese rysy nejruž-

nějších mýtických postav, mj. také vračející se duše zabitého dítěte.

Dávní návštěvníci Krušných hor se mohli ovšem setkat i s temnějšími duchy. Jedním z nejděsivějších příznaků byla **Divoká honba** nebo **Zuřivé vojsko**, které strašilo hlavně za dob třicetileté války. Za křiku jezdců a štekotu psů zavádělo zbloudilé jezdce do bažin. Ke třicetileté válce se váže také naše domácí známá „loučenská“ pověst o sedláku **Hanuši Krawatovi**, který žil na našem „Kravčáku“ za doby švédského řádění. Jeho kůň měl pod krkem přivázán kouzelný měšec s ovsem, který se po rozhození změnil v ozbrojeného jezdce. S nimi pak Krawat vyjížděl do okolních lesů, kde chytil švédské vojáky a házel je do Černé jeskyně. Za své činy byl odsouzen k políbení železné panny. Pojmenování kopce kde žil a pásł svoje stáda „Kravčákem“ se užívá dodnes.

Mimo ně bylo možné setkat se v Krušných horách s bezhlavými jezdci, ohnivcem, krásným lesním mužem, přízračnými psy, kteří skákali pocestným na záda a hejkalem a stromovými ženami, kteří zaváděly houbaře hluboko do lesů aby již nenašli cestu zpět. Stejně strašidelně jako hluboké lesy působily na dávné krušnohorské obyvatelé tajemná černá lesní jezírka, která obývali **hastřmani** a **vodní víly**, kteří nepoctivě stahovali pod vodní hladinu a jejich duše ukrývali pod pokličkami hrnčků. Pod horami se také věřilo na mory – mûry. Lehaly na lidi ve spánku a dusily je a přinášely špatné sny. Ostatně úsloví, že někoho trápí noční mûry se používá dodnes. Nad všemi bytostmi a přitom rovna s nimi vládla v horách Krušných nám již známá **Marybyla**. V očích někoho byla vílou, pro jiného čarodějnicí. Mladou dívkou i stařenou se hřbetem ohnutým k zemi. Ať stará nebo mladá, na levé ruce nosila turnajovou rukavici, která vypovídala o jejím šlechtickém původu. Poctivě odměňovala a zlé oplácela zlým. Marybyla byla mezi lidem oblíbená. Stala se po věky symbolem lásky a věrnosti, ale také ochránkyní Krušných hor.

Nové připomínky hornických neštěstí na lomském hřbitově

Jsmé rádi, že vám můžeme představit nové pomníčky na našem hřbitově, které jsou připomínkou dávných hornických neštěstí, která se přímo dotkla lomských občanů. Jako první je pomníček přímo na hrobě obětí výbuchu na dole Kohinoor I z roku 1932. Původní kámen s fotografiemi je umístěn na pietním místě našeho hřbitova, který je věnován právě obětem důlních neštěstí. Na původní místo pohřbení byl před několika lety usazen náhrobní

kámen a deska se jmény obětí. Kámen byl ale před několika týdny povalen a deska rozbita. Chce se nám věřit, že se tak stalo vlivem zásahu vyšší moci a že v tom nemají prsty nečci ne-nechavé ruce, což by bylo to poslední, co bychom od našich spoluobčanů čekali. Jako další byl na pietní místo důlních neštěstí instalován pomníček památce lomských obětí při výbuchu na dole Pluto v roce 1981, vzhledem k tomu, že se toto neštěstí dotkla také

řady lomských občanů, jejichž hroby se nacházejí na našem hřbitově. Tento pomníček je důstojnou připomínkou poměrně nedávné historie a souvisí s hornickou tradicí našeho města.

V neposlední řadě si vám dovoluji předložit pozvánku na již tradiční pietní akt u příležitosti 69. výročí důlní katastrofy na dole Kohinoor I, který se uskuteční na lomském hřbitově dne 14. 11. 2015 od 15:30 hodin.

Kateřina Schwarzová, starostka

<http://www.mesto-lom.cz>